

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 222. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700592094240/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

förtæller (s. 17). Men det gælder først og fremmest hele billedet af faderen, det bedrageri han er udsat for (i virkeligheden var det en assurancesvig for et fragtskib), og de følelser det fremkalder i drengen.

Læser man videre i Goldschmidts breve og rejsedagbøger, som er blevet udgivet efter hans død, vil man kunne fortsætte rækken af »parallelfænomener« ud over barndommen. Den omfatter dels en masse topografiske detaljer à la udflykten til Stolzenfels (s. 98), dels mere væsentlige elementer som proforma ægteskabet mellem Axel og Sophie (s. 85 ff). Det sidste er skabt over Goldschmidts eget ægteskab med den christianshavnske skibsfører datter, der dog først blev opløst efter fire år (1848-52). Men af største betydning er naturligvis samlivet i Rom mellem Axel og Astrid, som med ofte forbløffende troskab genspejler Goldschmidts samliv med fru Stilling. (For god ordens skyld bør det siges, at baron Panin ikke genspejler den virkelige hr. Stilling; han og Goldschmidt var tværtimod venskabeligt forbundne. Samtidig kan det oplyses, at efter hr. Stillings død foretogede J.P. Jacobsen sig i fru. Det skal have præget fru Boye i *Niels Lyhne*).

Imidlertid er der et stykke vej fra at gøre disse iagttagelser til at sige, at *Arvingen* ikke kan forstås uden den biografiske baggrund (som Morten Borup siger i *Mein Goldschmidts Breve til hans Familie*, bd. I s. 56). Det skulle gerne fremgå af det følgende.

5. *Arvingen*: en fortolkning

Vi har ovenfor antydnet en definition af udviklingsromancen som den romantype, der beskriver et menneskes liv, indtil det fornår at overtage sig selv, og af dannelsesromanen tilsvarende som den optimistiske variant, der hævder, at selvovertagelsen kan ske i et harmonisk forhold til omverdenen. Ud fra denne bestemmelse er *Arvingen* en dannelsesroman. Den handler som alle af sin art om, hvordan den vokser med klar bevidsthed genvinder barnets fortrolige forhold til verden. Som også markeret af overskrifterne i *Hjemis*.

Arvingen har ingen overskrifter, men falder alligevel tydeligt – også typografisk – i tre hovedafsnit. Det første (s. 9-60) beskriver Axels liv frem til studentereksamen ca. 1850. Det andet skildrer hans studietid og den store Europarejse, delvis i selskab med den unge greve Fritz, frem til ankomsten til Rom i 1859 (s. 61-133). Tredje af-